

Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

План

- 1.Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.*
- 2.Суб'єкти та об'єкти страхування. Права та обов'язки застрахованої особи.*
- 3.Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.*

1.Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.

Згідно з Законом “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23.09.1999р. №1105-XIV, що був введений в дію 1 квітня 2001 р., всі підприємства повинні реєструватися в регіональних Управліннях виконавчої дирекції Фонду соціального страхування і отримати страхове свідоцтво. Розмір страхових внесків залежить від встановленого для підприємства класу професійного ризику (передбачено 67 класів). Клас професійного ризику та страховий тариф визначає Управління виконавчої дирекції Фонду на підставі Закону України “Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” та постанови КМ України від 13.09.2000 р. №1423 “Про затвердження Порядку визначення страхових тарифів для підприємств, установ та організацій на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання”. Найбільші страхові внески, з урахуванням змін, внесених Постановою КМ України від 27.06.2003 р. № 985, становлять 13,8% (67-й клас ризику), найменші – 0,86% (1-й клас) від фактичних витрат на оплату праці найманих працівників за кожний відповідний місяць календарного року, а з урахуванням пільг внески можуть становити лише 0,2%.

Підприємства, на яких сталися нещасні випадки, переводяться у вищий клас ризику рішенням відповідного керівного органу страхового Фонду і, відповідно, сплачують більші страхові внески. Пільги по страховим внескам скасовуються, якщо підприємство штрафується за порушення правил охорони праці. Контроль за станом травматизму і за відрахуванням страхових внесків здійснюють страхові експерти Фонду. Страхові виплати потерпілим виплачує страховий Фонд. Великі страхові внески погіршують матеріальне становище підприємства і змушують власника дбати про стан безпеки й удосконалювати виробництво, щоб мати пільги і низький клас ризику.

Згідно з Законом “Про загальнообов’язкове соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням” працівники, а в окремих випадках і члени їх сімей, забезпечуються в порядку державного соціального страхування:

1) допомогою по тимчасовій непрацездатності, вагітності, пологах і догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

2) допомогою з нагоди народження дитини, допомогою на поховання;

3) пенсіями по старості, по інвалідності, в разі втрати годувальника, пенсіями за вислугу років для деяких категорій працівників. Кошти державного соціального страхування можуть витрачатися

на санаторно-курортне лікування працівників, на обслуговування профілакторіями, на дієтичне харчування.

По тимчасовій непрацездатності сума виплати може дорівнювати повному заробітку.

2. Суб’єкти та об’єкти страхування. Права та обов’язки застрахованої особи.

Суб’єктами загальнообов’язкового державного соціального страхування є застраховані громадяни, а в окремих випадках - члени їх сімей та інші особи, страхувальники і страховики.

Об’єктом загальнообов’язкового державного соціального страхування є страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім’ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення та соціальних послуг, передбачених [статтею 25](#) цих Основ

Застрахованою є фізична особа, на користь якої здійснюється загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

Коло осіб, які можуть бути застрахованими за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням, визначається цими Основами та іншими законами, прийнятими відповідно до них.

Страховувальниками за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням є роботодавці та застраховані особи, якщо інше не передбачено законами України.

Страховиками є цільові страхові фонди з:

пенсійного страхування;

страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, медичного страхування;

страхування на випадок безробіття.

{ Частина п’ята статті 6 в редакції Закону [№ 77-VIII від 28.12.2014](#) }

Страхові фонди беруть на себе зобов'язання щодо надання застрахованим особам матеріального забезпечення і соціальних послуг при настанні страхових випадків.

Об'єктом загальнообов'язкового державного соціального страхування є страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення та соціальних послуг, передбачених [статтею 25](#) цих Основ.

Застрахована особа має право на:

- 1) безоплатне отримання інформації про порядок витрачання страхових коштів соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку, а також роз'яснень з питань соціального страхування;
- 2) отримання у разі настання страхового випадку страхових виплат та соціальних послуг, передбачених цим Законом;
- 3) участь у розслідуванні страхового випадку, у тому числі за участю представника профспілкового органу або своєї довіреної особи;
- 4) послуги з реабілітації у сфері охорони здоров'я, що надаються відповідно до вимог [Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я"](#);
- 5) послуги професійної реабілітації, включаючи збереження робочого місця, навчання або перекваліфікацію;
- 6) відшкодування під час проходження реабілітації у сфері охорони здоров'я і професійної реабілітації витрат на проїзд до місця проведення реабілітації чи навчання та у зворотному напрямку, на проїзд особи, яка її супроводжує;
- 7) забезпечення допоміжними засобами реабілітації, що надаються відповідно до вимог законів України ["Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я"](#) та ["Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні"](#);
- 8) оскарження дій страховика, роботодавця щодо надання страхових виплат та соціальних послуг;
- 9) судовий захист своїх прав.

Застрахована особа зобов'язана:

- 1) надавати страхувальнику, страховику достовірні документи, на підставі яких призначаються страхові виплати та надаються соціальні послуги відповідно до цього Закону;
- 2) своєчасно повідомляти роботодавця та страховика про обставини, що впливають на умови або зміну розміру страхових виплат та соціальних послуг;
- 3) знати та виконувати вимоги законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці, що стосуються застрахованого, а також дотримуватися зобов'язань щодо охорони праці, передбачених колективним договором

(угодою, трудовим договором, контрактом) та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації, гіг-контрактом та внутрішніми документами резидента Дія Сіті;

4) у разі настання нещасного випадку або виникнення професійного захворювання при наданні медичної та реабілітаційної допомоги:

дотримуватися правил поведінки та режиму лікування, визначених лікарем;

надавати фахівцям з реабілітації об'єктивну інформацію, необхідну для надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я;

дотримуватися законних методичних настанов, інструкцій, рекомендацій фахівців з реабілітації;

погоджувати індивідуальний реабілітаційний план та внесені до нього зміни;

не ухилятися від професійної реабілітації та виконання рекомендацій, спрямованих на якнайшвидше повернення до трудової діяльності;

5) виконувати інші вимоги, передбачені цим Законом.

3. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.

1. Роботодавець як страхувальник має право на:

1) безоплатне отримання в органах Фонду інформації про порядок використання коштів Фонду;

2) отримання інформації про результати проведення перевірки використання коштів Фонду;

3) судовий захист своїх прав.

2.

Роботодавець зобов'язаний:

1) надавати та оплачувати застрахованим особам у разі настання страхового випадку відповідний вид матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг згідно із цим Законом;

2) вести облік коштів соціального страхування і своєчасно надавати Фонду встановлену звітність щодо цих коштів;

3) під час перевірки правильності використання коштів Фонду та достовірності поданих роботодавцем даних надавати посадовим особам Фонду необхідні документи та пояснення з питань, що виникають під час перевірки;

4) подавати в установленому порядку відповідно до законодавства відомості про:

розмір заробітної плати та використання робочого часу працівників;

річний фактичний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), кількість нещасних випадків і професійних захворювань на підприємстві за минулий календарний рік;

використання коштів Фонду за іншими визначеними цим Законом напрямками в порядку, встановленому правлінням Фонду;

5) інформувати про кожний нещасний випадок або професійне захворювання на підприємстві;

{Пункт 5 частини другої статті 15 в редакції Закону [№ 909-VIII від 24.12.2015](#)}

6) безоплатно створювати всі необхідні умови для роботи на підприємстві представників Фонду;

7) повідомляти працівникам підприємства про адреси та номери телефонів Фонду, а також лікувально-профілактичних закладів та лікарів, які за угодами з Фондом обслуговують підприємство;

8) подавати звітність до Фонду у строки, в порядку та за формою, що встановлені правлінням Фонду;

9) повернути Фонду суму виплаченого матеріального забезпечення та вартість наданих соціальних послуг потерпілому на виробництві у разі невиконання своїх зобов'язань щодо сплати страхових внесків.

3. Достовірність зазначених у документах даних перевіряється Фондом.

У разі подання недостовірних відомостей, використання роботодавцем коштів Фонду з порушенням встановленого порядку роботодавець добровільно чи на підставі рішення суду повинен відшкодувати страховику заподіяну шкоду.

4. Роботодавцеві забороняється вчиняти будь-які дії, що можуть призвести до прийняття ним разом із застрахованою особою спільного рішення, яке може в подальшому зашкодити цій особі або членам її сім'ї реалізувати своє право на матеріальне забезпечення та отримання соціальних послуг відповідно до цього Закону.

5. Роботодавець несе відповідальність за:

1) порушення порядку використання коштів Фонду, несвоєчасне або неповне їх повернення;

2) несвоєчасне подання або неподання відомостей, встановлених цим Законом;

3) подання недостовірних відомостей про використання коштів Фонду;

4) шкоду, заподіяну застрахованим особам або Фонду внаслідок невиконання або неналежного виконання обов'язків, визначених цим Законом.

6. У разі порушення порядку використання страхових коштів роботодавці відшкодовують Фонду в повному обсязі неправомірно витрачену суму страхових коштів та/або вартість наданих соціальних послуг і сплачують штраф у розмірі 50 відсотків такої суми.

За несвоєчасне повернення або повернення не в повному обсязі страхових коштів на страхувальників та інших отримувачів коштів Фонду накладається штраф у розмірі 10 відсотків несвоєчасно повернутих або повернутих не в повному обсязі страхових коштів.

Одночасно на суми несвоєчасно повернутих або повернутих не в повному обсязі страхових коштів і штрафних санкцій нараховується пеня в розмірі 0,1 відсотка зазначених сум коштів, розрахована за кожний день прострочення платежу.

7. Своєчасно не сплачені фінансові санкції та адміністративні штрафи стягуються із страхувальника в дохід Фонду в порядку, встановленому законом.

8. Право застосовувати фінансові санкції та накладати адміністративні штрафи від імені Фонду мають директор виконавчої дирекції Фонду та його заступники, керівники робочих органів Фонду та їх заступники.